

Образ Прометея у світовій літературі

Популярність образу Прометея

Кожне покоління митців зверталося до цього безсмертного образу, вирішувало свої власні морально-етичні завдання, наповнювало його щоразу новим змістом. Характер образу і його пізнавальна цінність визначаються конкретно історичними умовами.

Ще у Давній Греції на честь Прометея влаштовували свята священного вогню: запаливши смолоскип в Академії (так називався розташований поблизу Афін гай, де любили розмірковувати філософи), бігли з ним якомога швидше до Афін і в місті від того вогню засвічували нові вогні.

.

Перша інтерпретація міфу про Прометея

Одним із перших інтерпретаторів міфу про Прометея був Гесіод. У його “Теогонії” Прометей - борець проти свавільного захоплення влади олімпійськими богами. Гесіод протиставляє Прометея Зевсові у притчі про Пандору в поемі „Роботи і дні”. Тут згадується про те, як громовержець забрав вогонь у людей, а Прометей героїчно врятував їх.

Образ Прометея у світовій літературі

До образу Прометея зверталось чимало німецьких письменників – Й.В. Гете, И.Г. Гердер, А. Шлегель. Зокрема, широкою популярністю користувався уривок з незавершеної драми Гете „Прометей”.

Особливої популярності образ Прометея набуває за доби романтизму. Він стає романтичним символом непокори, тираноборства і людинолюбства. Яскравим свідченням цього є спадщина видатних англійських романтиків – Дж. Байрона і П.Б. Шеллі, у творчості яких образ Прометея відіграє важливу роль. Недарма ж Байрона називали „Прометеем XIX століття”, а Ме Шеллі, дружина поета, зазначала, що „Прометей — душа поезії „Шеллі”.

Прометей закутий.
Якоб Йорданс, бл. 1640 р.

Образ Прометея в українській літературі

Прометей
Гюстав Моро, 1868 р.
Париж, музей

Надзвичайно популярним образ Прометея є в українській літературі. Прометееві мотиви лунають у творчості Шевченка (поема “Кавказ”), І. Франка, Л. Українки (вірш “Ніобея”, поеми “Кассандра”, “У катакомбах”), М. Рильського, А. Малишка (поема “Прометей”).

Образ Прометея у поезіях Т. Шевченка

У поемі Т.Г. Шевченка "Кавказ" (1845)

Історія Прометея.
Антична скульптура

образ Прометея висвітлений по-новому, характеризується новими відтінками значення. У свідомості поета Кавказ асоціюється зі стражданнями прикутого до скелі напівбога.

Створений Шевченком образ Прометея, попри всю його епізодичність, має символічний характер. Дослідники не раз вказували на те, що він символ народу, який бореться, і з цим важко не погодитися. Про це свідчать і рядки поеми, звернені до борців проти поневолення і тиранії: „Борітеся – поборете...”

**Прометей приносить
людству вогонь.
Генріх Фюгер,
Париж, 1817 р.**

У світову літературу у зв'язку з образом Прометея до вжитку увійшов термін "прометеїзм", тобто неугасиме прагнення до свободи, до нових звершень у науці, поезії, мистецтві, невмируща потреба в героїчних діяннях на благо народу, інакше — "Прометеїв вогонь", "дух, що тіло рве до бою", за висловом Івана Франка.

Байрон

- Джордж-Но́ел-Го́рдон Ба́йрон, шостий барон Байрон (англ. George Noel Gordon Byron) (нар. 22 січня 1788, Лондон — пом. 19 квітня 1824, Месолонгіон, Греція) — англійський поет, який став символом романтизму і політичного лібералізму в Європі XIX століття. Поряд з П. Б. Шеллі і Дж. Китсом представляє молодше покоління британських романтиків. Його альтер-Чайльд-Гарольд став прототипом незліченних байронічних героїв в літературі різних країн Європи. Мода на байронізм тривала і після смерті Байрона, навіть незважаючи на те, що до кінця життя в віршованому романі «Дон Жуан» і жартівливій поемі «Беппо» сам Байрон перейшов до сатиричного реалізму з опорою на спадщину А. Поупа. Учасник Грецької революції.

Шеллі

- **Персі Біші Шеллі** (англ. Percy Bysshe Shelley; 4 серпня 1792 — 8 липня 1822) — англійський поет епохи романтизму.
- Персі Біші Шеллі народився 1792 у Філд-Плейс. 1818 року він назавжди залишив Англію і оселився в Італії, де і помер 1822 року, похований там же.
- Другою дружиною поета була Мері Шеллі, письменниця відома романом Франкенштейн, або Сучасний Прометей. Після смерті свого чоловіка вона опікувалася публікаціями його творів.
- Український переклад поезії Персі Шеллі здійснив Павло Грабовський, яка опублікована у збірці «Доля» в 1897 році. 1987 році в рамках серії «Перлини світової лірики» О. Мокровольський переклав поезії Персі Шеллі.